

GLASNILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO VI.

PONEDELJEK, 16. AVGUSTA 1976

Št. 8

Slavje na praznik

Nizki oblaki in megle, ki so se vlekli po kotanjah in dolinah niso obetali kaj prida vreme tega dne. Avtobus, namenjen v Dražgoše, je že čakal na postajališču. Borci Jeseniško-Bohinjskega odreda so negotovega koraka zroč v temno nebo prihajali na zborno mesto. Tu in tam jo je kakšen primahal z dežnikom rekoča, da v breg lažje hođiš, če se malo opiraš na nekaj. No to je res in seveda ne več mladi borci z revmatskimi in drugimi nadlo-

trpkost žare. Motivi se prepletajo z liki Žagarja, Gregorčiča, Bička, Dežmana, Bernarda in drugimi junaki takratnih dogodkov. Vse je narejeno v rdeči osnovni barvi, ki ponazarja kri, ogenj, revolucijo. Povzpeli smo se še na 12 metrov visoko ploščad spomenika, ki stoji na petih poševno priskanih stebrih, kar predstavlja sprejem borbe. Od tu je lep razgled po dolini na vas Dražgoše z zaselki pod obronki Jelovice.

losti, katerih namen je bil stoletja poseganje po tujem ozemlju in preganjanje ljudi. V govoru je tov. Kraigher omenil tudi več prizadevanja ravzoju samoupravljanja in krepitev položaja delavcev z uveljavljanjem novega zakona o združenem delu in nadaljnje poglobljanje neuvrščenosti.

Dražgoški primer je moralno in fizično dokazal, da Slovenci nismo pripravljeni kloniti pred nikomur. Prav tu je oholi sovražnik v razkazovanju svojih moči po velikem delu sveta doživel nepopravljiv udarec. Tu in drugod po Jugoslaviji smo v povezavi dohodkov slavnih dni

enim od instrumentov zavarovanja (ček, menica, akreditiv, garancija). Z dohodkom iz plačane realizacije pa morajo biti pokriti vsi fiksni stroški in vrednost prodanega blaga po fakturirani realizaciji.

Po prejšnjem predpisu o plačani realizaciji so se pokrivali vsi stroški v razmerju do plačane realizacije, tako se je v breme celotnega dohodka, če je ta npr. znašal 80 % fakturirane realizacije, pokrilo lahko samo 80 odst. fiksnih stroškov in predvsem seveda tudi samo tisto

vrednost blaga, ki se je nanašala na plačano realizacijo.

Prehod na nov obračun po plačani realizaciji bo imel posebno v prvem letu obračuna močan vpliv, ker je razlika med plačano in fakturirano realizacijo največja. V naslednjih letih se bo stanje izravnalo, vpliv bo samo v večjih ali manjših terjatvah kot v začetnem obdobju.

V naši delovni organizaciji je s polletjem vpliv neplačane realizacije na celotni dohodek sledeč (v tisoč dni):

	Fakturirana realizacija	Neplačana realizacija	Plačana realizacija
Bohinj	59.522	7.865	51.657
Rečica	49.604	5.987	43.617
Mojstrana	6.659	287	6.372
Podnart	9.420	1.074	8.346
Trgovina	13.862	—	13.862
DSSS	7.703	—	7.703
Skupaj LIP	146.770	15.213	131.557

Zmanjšani celotni dohodek zaradi močnega vpliva neplačane realizacije seveda ni zadoščal za pokritje stroškov in vrednosti blaga po fakturirani realizaciji. Vpliv neplačane realizacije je še toliko večji, ker po planu za leto 1976 že na osnovi fakturirane realizacije nismo pričakovali posebno ugodnega rezultata. Poslovni rezultat za prvo polletje je zato negativen, dohodki po plačani realizaciji ne pokrivajo stroškov po fakturirani realizaciji za 10.233.000 din, če v dohodek upoštevamo tudi amortiza-

cijo nad predpisano stopnjo. Da je negativni rezultat izključno rezultat deleža neplačane realizacije, pa je razvidno iz primerjave obeh zneskov.

Za nas pa je tudi pomembno, da analiziramo polletni rezultat brez vpliva neplačane realizacije, tako kot je planirano in primerjamo z enakim obdobjem preteklega leta.

Primerjava dosežene neto realizacije v prvem polletju 1976 z enakim obdobjem preteklega leta je sledeča (v tisoč din):

	1975	1976	index
Bohinj	43.992	54.748	124
Rečica	36.296	43.954	121
Mojstrana	5.759	6.576	114
Podnart	9.873	8.965	91
Trgovina	7.747	13.857	185
Skupaj	103.394	128.100	124

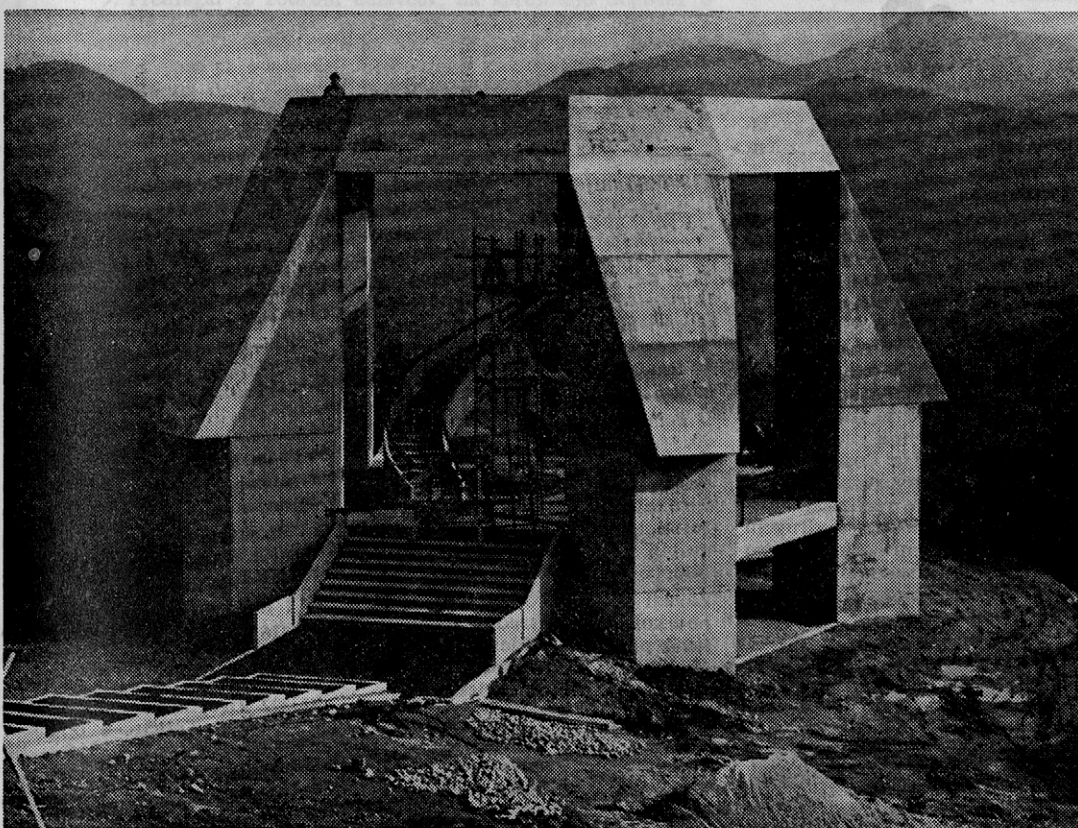
Realizacija je v vseh TOZD, razen v Podnartu večja kot v preteklem letu. V prvih mesecih letošnjega leta so bili prvina rezultati realizacije zelo slabi, položaj pa se je popravil šele z realizacijo v maju in juniju, ko se je šele doseglo planiran obseg.

Slabša pa je slika, če izvršimo primerjavo s planom za leto 1976. Kljub ugodnim rezultatom v maju in juniju 1976 plan realizacije ni izpolnjen, nasprotno pa je pri fiksnih stroških presežen.

Po TOZD je plan v najbitvejših postavkah dosežen v sledečih odstotkih:

	Bohinj	Rečica	Mojstrana	Podnart	trgovina	Skupaj
— neto realizacija	91,3	84,7	69,9	83,7	77,5	85,5
— doseženo kritje I	91,6	82,7	74,1	94,1	114,7	88,2
— fiksni stroški proizvod. enot	114,5	109,0	108,1	98,1	114,8	110,6
— fiksni stroški vodstva TOZD	110,1	109,0	108,5	107,3	116,7	109,6
— fiksni stroški DSSS	83,2	77,2	73,5	80,5	110,1	80,6
— neto rezultat	neg.	neg.	neg.	181,3	117,0	neg.

(Nadaljevanje na 2. strani)

gami so kasneje tudi dobršen del obleke in telesa obvarovali prevelike moče.

Tako in drugače opremljeni smo se končno odpeljali dogodkom nasproti. Vse je šlo gladko in kaj kmalu smo se znašli v podnožju Dražgoš — v vasi Rudno. Tu je bilo tudi vožnje konec. Na hribu ob Dražgošah je bilo že videti spomenik Dražgoške bitke. Vijugasto asfaltirano cesto smo nekajkrat prečkali z bližnjicami. Oblaki so vse bolj silili v dolino in dež je bil vsak trenutek bližje; končno smo prisopihali do spomenika. Presenetila nas je njegova obsežnost. Ogledevali smo žaro, ki predstavlja streljanje na vas, streljanje talcev in pokop partizanov. Vsi prizori ponazirajo frontalno obrambo Dražgoš. Reliefi so povezani s trnjejem, kar poudarja

Skoraj petintrideset let je minilo, ko so pozimi od 9.—12. januarja 1942 ltea borci Cankarjevega bataljona, ki je bil vkopan v Dražgošah, dali vedeti nacistom, da tu ni prostora zanje. V tem delu Slovenije, kjer sedaj stoji spomenik kot obeležje — spomenik svobodi, so borci za svobodo prižgali najslavnejšo plamenico zgodovine nekega naroda.

Mnogo udeležencev — borcev je ta dan prihajalo iz vseh smeri v Dražgoše. Dež je preprečil še večjo udeležbo. Na zboru je govoril Sergej Kreigher zbranim borcem in drugim udeležencem. Poudaril je predvsem podporo v boju naših manjšin v avstrijski Koroški, Stajerski in na Gradiščanskem. Poudaril je, da pripadniki Heimatdiensta nastopajo kot nasledniki nacistične pretek-

upora zapečatili usodo nacizma in hlapčevanja.

Dež je neusmiljeno padal. Vedrili smo pod kozolcem, kjer smo po posameznih skupinah, skupinicah kljub slabemu vremenu sproščeno obujali spomine na slavne dni. Ob kapljici, ki je bila pri roki, je bilo tudi dosti šale in smeha. Diatonično harmoniko je preizkusilo vrsto mojstrov. Nekateri so poskusili celo zaplesati.

Polni vtisov in žal prezgodaj smo potem odhajali po dva ali trije pod dežnikom v dolino. V Rudnem še nekaj požirkov »kratkega«, srečanje z novimi znanci pod šupo in avtobus je odpeljal udeležence proti domu. Vse do doma so borci in drugi udeleženci ubrano prepevali partizanske pesmi.

Tand

Polletni obračun 1976

Posebnost polletnega obračuna za leto 1976 je ponovni prehod na plačano realizacijo. Način obračuna po plačani realizaciji pa je po sedaj veljavnih predpisih bistveno drugačen kot je veljal po prejšnjih predpisih. Novost je predvsem v sledečem:

1. V vrednosti zalog izdelkov in polizdelkov so lahko zajeti samo direktni stroški (izdelavni material in osebni dohodki) in

del splošnih stroškov, ki se nanašajo na materialno potrošnjo, amortizacijo in storitve. Vsi ostali stroški — predvsem tisti,

ki se obračunavajo iz dohodka — pa morajo biti pokriti z realizacijo.

2. V celotni dohodek se upošteva samo plačana realizacija, to je tista realizacija, za katero je do dneva obračuna prispelo plačilo ali je terjatev pokrita z

Polletni obračun 1976

(Nadaljevanje s 1. strani) s preteklim letom in planom za 1976 daje zanimivo sliko v tisoč din):

	1975	plan 1976	real. 1976	index 1976	real. 1976
				1975	plan 1976
BOHINJ					
— žagan les					
DT	1.089	—	2.347	216	—
izvoz	1.487	2.187	3.978	268	182
— plošče					
DT	17.272	15.400	9.554	55	62
izvoz	11.432	14.375	22.779	199	158
— iso-span					
DT	6.113	6.666	4.892	80	73
— pohišstvo					
DT	3.551	6.423	3.156	89	49
izvoz	851	12.181	6.510	765	53
— kovinska					
DT	2.206	2.748	1.533	69	56
REČICA					
— žagan les obloge					
DT	6.097	8.396	8.202	135	98
izvoz	7.394	4.812	7.479	101	155
— vrata					
DT	19.718	32.210	25.377	129	72
izvoz	3.086	3.450	2.897	94	84
MOJSTRANA					
— vhodna in garažna vrata					
DT	5.680	7.335	6.106	108	83
izvoz	79	1.840	318	403	17
— uslužnostno žaganje					
DT	—	226	152	—	67
PODNART					
— žagan les					
DT	1.665	1.465	1.087	65	74
izvoz	1.891	1.050	1.651	87	157
— obloge in zaboji					
DT	6.317	8.203	6.227	99	76

Obračun celotnega dohodka za delovno organizacijo v celoti v primerjavi s preteklim letom ne daje ustrezne prave slike zaradi že poudarjenega prehoda na obračun po plačani realizaciji. Primerjava pa je sledeča (v tisoč din):

	1975	1976	index
1. Celotni dohodek	104.897	131.557	125,4
— eksterna realizacija proizvodnje	97.443	88.363	90,7
— interna realizacija TOZD	—	22.981	—
— realizacija trg. blaga in mat.	3.234	19.063	589,5
— izredni dohodki	4.220	1.150	27,3
2. Porabljena sredstva	74.624	114.536	153,5
3. Dohodek	30.273	17.021	56,2
4. Zakonske in pogodb. obveznosti	6.997	7.645	109,3
5. Osebnj dohodki	22.773	25.275	111,0

Primerjava je tudi malo zamisljena zaradi načina obračunavanja realizacije po TOZD. Ob polletju preteklega leta v bilanci še ni evidentirane medsebojne realizacije med TOZD, v letošnjem letu pa že. Tako je npr. realizacija TOZD trgovina v letu 1975 zajeta že v realizaciji proizvodnje proizvodnih TOZD, v letošnjem letu pa je realizacija trgovine evidentirana kot realizacija trgovskega blaga, pri proizvodnih TOZD pa kot interna realizacija. Zaradi pravilne ocene realizacije v primerjavi z letom 1975 je v letu 1976 potrebno odšteti interno realizacijo.

Celotni dohodek po eksterni realizaciji tako znaša:
 — v letu 1975 108.977 (fakturirano)
 — v letu 1976 108.576 (plačano) index — 103,5
 V cleotnem dohodku pa so zajeti tudi izredni dohodki, ki so nasprotno v letu 1975 izrazito višji zaradi postopka pri odpisovanju terjatev preko zakonskega roka, ki v letu 1976 več ne velja. Dosežena fakturirana realizacija proizvodov, brez interne realizacije v primerjavi s preteklim letom znaša:
 — v letu 1975 100.477 (fakturirano)
 — v letu 1976 122.639 (fakturirano)

Ce bi ob zaključku želeli podati oceno o letošnjem polletnem rezultatu, moramo poudariti samo to, da ne glede na opisani vpliv prehoda na plačano realizacijo, z doseženim rezultatom nsimo zadovoljni. Predvsem ne s tem, da nismo dosegli s planom predvidene realizacije, istočasno pa presgli planirane fiksne stroške. Tržišče se še ni umirilo, večja realizacija kot v preteklem letu je dosežena predvsem zaradi večjega izvoza in je zato še tem bolj pomembna, da proizvodnja v drugem polletju doseže obseg proizvodnje in asortiman, ki ga je na trgu možno realizirati. Višje osebne dohodke v drugem polletju bo možno opraviči samo z višjo produktivnostjo in usklajeno realizacijo planskih postavk.

Lipnik

Prva naloga, ki je pred nami, bo dokončna ureditev regalnega skladišča, začetni korak je bil storjen z izdelavo šifranta rezervnih delov. Sele po tem bomo lahko uredili samo skladišče, od katerega si obetamo pregled rezervnih delov po posameznih strojih in napravah, hitro izdajo in zamenjavo rezervnih delov,

pravočasno naročanje rezervnih delov itd.
 Prepričan sem, da smo delavnice lahko veseli vsi člani kolektiva in ne samo vzdrževalci, ker smo s tem dobili sodoben objekt, ki mora v prihodnosti prinesiti sadove vsem zaposlenim.

Lap

Ponovno solidarnostna in družbeno pomembna akcija

Uvodoma moram povedati, da smo Slovenci ponosni na svojo zavest, da se skladno z razvitostjo in danimi pogoji trudimo, da bi zgradili čimvišje stopnjo naše socialistične družbe in ustvarili čimboljšo materialno bazo za naše življenje in življenje naših otrok. Ponosni smo na zavest, da ne pričakujemo in terjamo od družbe samo svojih pravic, marveč se zavedamo tudi svojih dolžnosti in v tej zvezi vsak po svojih močeh prispevamo svoj delež k razvijanju vseh tistih materialnih osnov družbe, ki vodijo k splošnemu gospodarskemu napredku in s tem tudi k napredku našega kraja, v katerem živimo in delamo.

Da moje uvodne trditve niso zgolj lepe besede, smo dokazali

tudi s solidarnostno akcijo od potresa prizadetim v Posočju, kjer se je ponovno manifestirala visoka zavest naših članov kolektiva. S prostovoljnimi delovi v soboto, 5. junija smo zbrali nad 18 milijonov S din in s tem prispevali svoj delež k obnovitvi porušenih domov. Prepričan sem, da ob zavesti, da smo pomagali soljudem iz težav in da bomo tudi mi tako pomoč mogoče že jutri prejeli, raste naša samozavest in občutek varnosti, ki je eden od pomembnih faktorjev našega vsakdanjega življenja. Ta plat je svetla in zasluži vse priznanje in pohvalo.
 Druga plat medalje je vpis posojila za ceste. Tu pa se je nekaj zataknilo. Mnenja sem, da nam od vseh besed največ pove prikaz v naslednji tabeli:

TOZD	zaposlenih	vpisalo	%	plan	vpisano	%
— Bohinj	417	126	30,2	618.498	171.500	27,7
— Rečica	266	165	62,0	391.923	182.400	46,5
— Mojstrana	49	36	73,5	72.568	62.900	86,7
— Podnart	63	35	55,6	83.653	28.700	34,3
— trgovina	6	4	66,7	16.030	8.800	54,9
— DSSS	72	66	91,7	149.794	149.500	99,8
Skupaj	873	432	49,5	1.332.466	603.800	45,3

Vpis posojila za ceste do 28. julija 1976

Na moj namen analizirati vzroke za tako stanje, povem naj samo to, da k akciji nismo pristopili dovolj resno in da bo v bodoče potrebno to popraviti. Zaradi boljše informiranosti članov kolektiva posredujem podatke iz plana predvidenih del (1976 — 1980) v občini Radovljica na naslednjih cestnih odsekih:

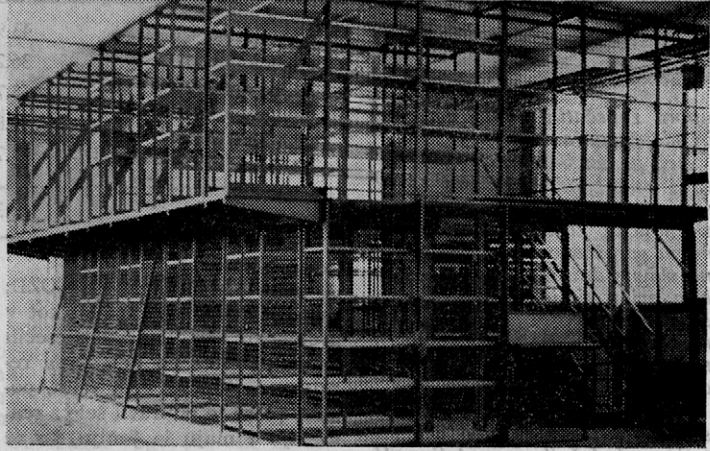
- II/315 Lesce — Savica:
 — Lesce — Bled dolžina 1,9 km
 — Bled — Soteska, dolžina 4,8 kilometra
 — Bitnje — Boh. Bistrica, dolžina 1,2 km
 — Boh. Bistrica — Sv. Janez, dolžina 6 km
 — Sv. Janez — Savica, dolžina 4,2 km
- II/316 Bled — Mrzli studenec — Jereka — Sv. Janez:
 — Bled — Gorje, dolžina 1,3 kilometra
 — Krnica — Mrzli studenec, dolžina 5,6 km

- Mrzli studenec — Jereka, dolžina 0,7 km
 — Jereka — Sv. Janez, dolžina 6,7 km
  - II/316 Jereka — Bitnje — odsek 1 km
  - II/316/a Kropa — Podnart — Zvirče — odsek ceste v dolžini 5 km
  - II/322 Zirovnica — Begunje — Bistrica pri Tržiču — odsek v dolžini 1,4 km — Begunje — Bistrica, v dolžini 5,3 km
- Podatkov za jeseniško občino žal ne posedujemo.
 Skupna vrednost del za rekonstrukcijo cest v radovljiški občini znaša 99.200.000 din. Iz gornjega plana je razvidno, da bo iz sredstev, zbranih s posojilom, tudi na našem področju veliko narejenega. Za zaključek naj dodam samo še tole: Potrudimo se tudi pri tej akciji, da bomo brez bojznanj dali našo vest in zavest v pretes tudi bodočim rodovom. Gradimo danes za boljši jutri!
- Predsednik IOKOOS**
Stefan Banko

Nova vzdrževalna delavnica v TOZD Rečica

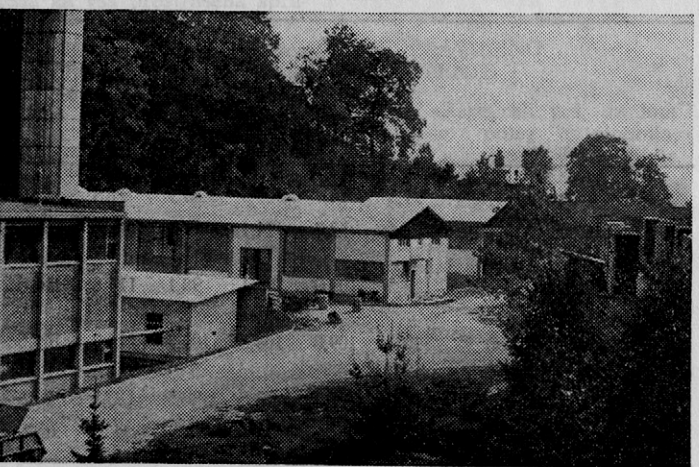
V mesecu aprilu je bil končno težko pričakovani čas, ko se je vzdrževalni odelek preselil v novo delavnico.

Delavnico smo zgradili etapno od jeseni leta 1973 pa vse do letošnje pomladi. Konstrukcija delavnice je železobetonska, montažnega sistema. Velikost celotnega objekta znaša pribl. 380 kvadratnih metrov. Osnovni prostor predstavlja ključavničarska delavnica z regalnim skladiščem za rezervne dele, dalje elektrodelavnica, prostori za garderobo, sanitarije in dva pisarniška prostora. Na južni strani je razširjen nadstrešek strehe, tako da si bomo uredili še skladišče za profilno železo.

Regalno skladišče po montaži

Kaj smo vzdrževalci pridobili z novo delavnico? Zelo veliko, predvsem pa boljše delovne pogoje, boljše razporeditev strojev in delovnih mest, skratka možna bo boljše organizacija dela in boljše izkoriščanje strojev in vseh delovnih naprav.
 Največja pridobitev bo vsekakor novo regalno skladišče za rezervne dele, katerega do danes še nismo imeli, odnosno smo koristili skladišče potrošnega materiala, ki je bilo zaradi majhnega prostora neustrezno.
 Opozoril pa bi, da še ni vse tako, kakor bi želeli. Selitev je bila izvedena poleg rednega vzdrževanja in veliko bo potrebno še storiti, da bomo lahko rekli, da smo delavnico popolnoma uredili in tudi delo organizirali.

Nova mehanična delavnica

Ugotavljamo...

da bo v bodoče čimbolj izkoriščati domače izvoren surovin, približati delo delavcu in produkti z izdelki (viški) na zunanji trg. Pojem privatne lastnine je preveč in na žalost vsak dan bolj navzoč. Vemo pa, da ima družbena lastnina neprimerno večjo uporabno vrednost. Samoupravljanje bo treba poglobiti ne samo s spremenjenimi odnosi do ljudi, ampak bo treba spremeniti tudi stališče njihovih interesov do družbene lastnine.
 Zavestno ali podzavestno zaganjanje starih odnosov je samo škodljivo in to zagovarjajo samo tisti, ki so slabosti in neurejenosti izkoriščali za osebne koristi. S preseženo vrednostjo lahko

razpolagajo samo tisti, ki jo ustvarjajo, še vedno so tu in tam odpori do demokratizacije odnosov.
 Pri vsem pa je gojiti ne samo odločanje o pogojih dela, sredstvih in rezultatih še zavest, da tem ni važna samo ozka osebna korist, temveč splošna družbena korist.
 Ker je mednarodna kriza vse bolj očitna v pomanjkanju energije, surovin, prehrane, bo vse bolj važno, da se mi čimboljše, čimprej organiziramo, da bomo takim in podobnim pomanjkljivostim kos doma in v mednarodnem merilu.

Tand

Sklepi samoupravnih organov

SDS (3. 7. 1976)

1. Sprejel je srednjeročni program DO 1976 — 1980.
2. V 15-dnevno javno obravnavo je dal samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega plana razvoja DO LIP za obdobje 1976 — 1980.

3. Sprejel je lestvico za koriščenje letnega dopusta, v kateri se štejejo tudi proste sobote.

4. Imenoval je kordinacijsko komisijo za javno obravnavo zakona o združenem delu.

5. Sprejel je popravke sistemizacije delovne skupnosti skupnih služb in celotne nove sistemizacije finančnega sektorja.

Glede na sprejeto sistemizacijo v finančnem sektorju je sprejel sklep, da se vsa dosedanja DM v gospodarsko računskem sektorju ukinjeno, delavci, ki so doslej zasedali ta mesta, pa se v smislu samoupravnega sporazuma o MRDZD preazopredijo na razpoložljiva DM v skladu z novo sistemizacijo.

6. V skladu s spremembo 7. 8. člena samoupravnega sporazuma o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za OD v LIP Bled je spremenil tudi 22. člen samoupravnega sporazuma o združevanju v DO LIP, lesna industrija Bled pod naslovom za gospodarjenje, kjer se besedilo 5. alineje v celoti črta. Pri- stojnosti, navedene v tej alineji, so prenešene na zbornice delavcev.

7. Obravnaval je vlogo za odobritev posojila za ceste in predlagal, da vplačamo 1% od bruto OD v letu 1975. Prvo polovico posojila bomo vplačali po ZR za leto 1976, drugo polovico pa po ZR za leto 1977. Predlog naj obravnavajo DS TOZD-ov in dajo k odobritvi posojila svoje soglasje.

8. Na podlagi 18. točke 21. člena samoupravnega sporazuma o združevanju v DO LIP Bled je sprejel samoupravni sporazum o dolgoročnem poslovnem sodelovanju v proizvodnji in prometu, izvozu in uvozu industrijskega orodja.

9. Predlagal je zborom delavcev, da sprejmejo dogovor o temeljnih družbenega plana SRS za obdobje 1976 — 1980 in pooblastijo SOZD GLG, da ga kot udeleženece sklene. Za podpis dogovora se pooblasti predsednika kolegijskega poslovnega organa GLG.

V primeru, da SOZD GLG ne bi bil uvrščen med podpisni- ke dogovora, zbor delavcev pooblašča za sklenitev dogovora udeležence, ki zastopajo dejavnost in ki so navedeni v uradni objavi dogovora.

Svet za gospodarjenje (5. 7. 1976)

1. Pregledal in sprejel je zadnje predloge spremembe ocenitve DM in predlog posredoval v sprejem zborom delavcev.

2. V javno obravnavo je dal dopolnitev meril za nagrajevanje — novo grupo »C«.

3. Obravnaval je predlog Ljubljanske banke, Radovljica in dal soglasje k investicijam, ki jih je pogojno odobril poslovni odbor banke.

Svet za družbeni standard (9. 7. 1976)

1. Pregledal je poročilo o razdelitvi posojil iz združenih sredstev.

2. Obravnaval je vloge naših delavcev za nakup izdelkov in koriščenje uslug in jih ugodno rešil. Razpravljal je še o prošnjah drugih organizacij in društev in pomoč dodelil KS Lancovo, NK Srednja vas in Lovski družini Stara Fužina.

3. Odobril je dolgoročno posojilo Aleksandru Sremacu (25.000 din), Miheli Gorenjc (60.000 din) in Gizeli Kusterle (40.000 din).

4. Obravnaval je vlogo Željka Vlahiniča in sprejel sklep, da se mu del kratkoročnega posojila spremeni v dolgoročno, tako da ima za nakup stanovanja dolgoročno posojilo v višini 105.000 din, razlika 15.000 din pa ostane kot kratkoročno posojilo.

Odbor samoupravne delavske kontrole (9. 7. 1976)

1. Obravnaval je stanje upnikov in dolžnikov ter pregledal izvajanje sanacijskega programa v TOZD Bohinj in TOZD Mojstrana.

Svet za izobraževanje (12. 7. 1976)

1. Določil je višino nagrad za počitniško prakso.
2. Na osnovi prispelih prošenj in razpisanih učnih mest je sprejel v uk naslednje vaje:

TOZD BOHINJ:
— Stefan Fujsa iz Boh. Bistrice za električarja
— Janeza Ravnika iz Boh. Bistrice za strojnega mehanika
— Janka Ravnika z Broda za strojnega mehanika
— Francija Zorča z Gorjuš za brusilca orodja in rezil
— Marjana Zorča z Gorjuš za brusilca orodja in rezil
TOZD REČICA:

— Jerneja Razingerja z Blejske Dobrave za stavbnega mizarja

— Samota Arha z Bleda za stavbnega mizarja
— Janeza Gosnika iz Radovljice za stavbnega mizarja
— Janka Polajnarja z Dvorske vasi, Vesno Kočvar z Bleda, Borislav Puncerja z Radovljice pa v uk za ozki profil — lesni delavec.

TOZD MOJSTRANA:
— Darka Mraka iz Mojstrane za strojnega mizarja
3. Odobril pa je štipendijo naslednjim:
— Andreju Polajnarju iz Boh. Bistrice na tehniški šoli za lesarstvo

— Vinku Odarju s Kamenj na tehniški šoli za lesarstvo
— Janezu Tomažinu z Lancova na tehniški šoli za lesarstvo
— Rajku Sečniku iz Zirovnice na tehniški šoli za lesarstvo
— Janezu Cerkovniku z Broda na tehniški šoli za kemijo
— Janku Ravniku z Raven na biotehnični fakulteti — oddelek za lesarstvo

— Janku Arhu z Boh. Bistrice na biotehnični fakulteti — oddelek za lesarstvo

SKLEPI

Zasedanje DS TOZD lesna predelava »TOMAŽ GODEC« Boh. Bistrica z dne 15. 7. 1976.

1. DS TOZD je v celoti soglasno sprejel investicijski program za oddelek pohištvo.

2. Ponudbo Inštituta za produktivnost dela so člani DS sprejeli z naslednjimi glasovi:

ZA: 11
VZDRŽAL: 1

3. DS daje soglasje k vpisu posojila za ceste — 1% od bruto OD po zaključnem računu za leto 1975

4. Potrdi se predlog za nabavo zračne pištole za vezanje plošč.

Ocenitev DM

Po sprejeti ocenitvi DM posredujemo urne postavke za posamezne vrednostne točke, ki veljajo od 1. 7. 1976 dalje.

Točk	Din/h
100	10,50
105	11,03
111	11,66
114	11,97
117	12,29
123	12,92
126	13,23
129	13,55
135	14,18
138	14,49
141	14,81
144	15,12
147	15,44
150	15,75
152	15,96
155	16,28
158	16,59
161	16,91
164	17,22
167	17,54
170	17,85
173	18,17
176	18,48
179	18,80
182	19,11
185	19,43
188	19,74
194	20,37
197	20,69
200	21,00
205	21,53
211	22,16
217	22,79
223	23,42
229	24,05
235	24,68
241	25,31
244	25,62
247	25,94
252	26,46
255	26,78
258	27,09
264	27,72
268	28,14
279	29,30
288	30,24
294	30,87
291	30,56
300	31,50
306	32,13
311	32,66
318	33,39
341	35,81
352	36,96
420	44,10

»Poskusimo drugače« — tokrat konkretnije

Ze iz naslova je razvidno od kje vzpodbuda za tale članek. Res, ideja ni bila slaba, zato sem prepričan, da moje pisanje ne bo edini odmev nanjo. In kaj naj bo tema mojega članka? Da, prav to kar nam je avtor članka POSKUSIMO DRUGAČE ponudil — torej sanacijski program TOZD Mojstrana!

Kar na začetku moram napisati svoje mnenje, da se ne strinjam z oceno sanacijskega programa »da je na papirju sicer lep in zadovoljiv«. Mislim da niti sedaj ko je še na papirju (upam da je za sanacijo v TOZD Mojstrana karkoli že tudi storjenega, kajti naše Glasilo izhaja le 1 krat mesečno) »ni ustrezen« iz enostavnega razloga ker ni konkretnen, ker ta sanacijski program sploh nima programa!!

Predno bom nadaljeval o tistem delu programa, kjer bi morale biti naloge, naj izrazim še svoje pomisleke na nekatere vzočke, ki so bili v analizi ugotovljeni. Ugotovitev »da delavci v proizvodnji nimajo večjih možnosti za večji izkoristek materiala« je prav gotovo napačna! V vsaki proizvodnji so možnosti za prihranke na materialu!!

Glavni in odgovorni urednik: Robič Ivan, tehnični urednik: Frelj Nada, člani: Žitnik Janez, Mencinger Franc, Trojar Andrej, Knaflič Zdravko, Noč Anton, Koselj Ivanka, Jeglič Silva in Kraigher Ciril.

Kako veliki so lahko ti prihranki, lahko izrazimo z ugotovitvijo, da so lahko večji tam kjer je vrednost materiala v končnem izdelku sorazmerno velika in to je za izdelke TOZD Mojstrana tipično!!

Sam vem, da se pri ključavnicah ne da prihraniti, žičnike in vijake bi tudi lahko pustili za tretje dejanje, mogoče bi pri lepilu, laku in brusnem papirju lahko naredil nek program prihrankov, o porabi lesa in letvic pa bi morali takoj sprejeti ustrezne ukrepe — zadolžitve. Tukaj ima TOZD Mojstrana še velike rezerve!!

Tudi četrti vzrok ne smatram kot bistven. Kaj naj razumemo pod neurejeno surovinsko zaledje? Naj bo to dobava letvic iz TOZD Rečica? To prav gotovo ne sme in ne more biti »neurejeno surovinsko zaledje«!

Strošek prevozov pač nastopa pri vsaki proizvodnji. Z boljšim planiranjem se tudi tukaj lahko marsikaj prihrani.

No sedaj še nekaj o programu v tem programu. Edina konkretnost je odločitev DS TOZD-a o prestrukturiranju proizvodnje v korist MIKO garnitur. Želim, da bi bil v zmoti, vendar mislim, da ima ta odločitev DS-ja v TOZD-u vse možnosti da za letošnje leto ostane le odločitev. MIKO je nov proizvod in prehoditi mora uvajalno pot. Ali smo že porabili ISO-SPAN?!

Ob tem velja ugotoviti tudi to, da za eventualno nerealiziranje MIKO količin lahko odgovarja le prodajni sektor. Tako je tudi prav!! Toda v celem sanacijskem programu si delavci (še posebej velja to za vodilne) v TOZD-u niso znali — ali pa niso hoteli naj-

ti naloge. Niti ene konkretne zadolžitve za katero bi DS TOZD-a po določenem času lahko ugotavljal rezultate!

Težko se je tudi sprizniti z ugotovitvijo strokovnih služb v TOZD-u »da je bila kompleksnost težav vodilo, končna in trajna sanacija pa perspektivna in trajna naloga srednjeročnega

plana 1976—1980«. Pravzaprav ne vem, če je stavek sploh razumljiv — kljub lepi formulaciji.

Toliko o sanacijskem programu TOZD Mojstrana. Upam da bo o njem še kdo izrazil svoje mišljenje, in če ga bo, bo moj namen dosežen.

Za zaključek pa še tole. Nesporna je ugotovitev, da je za dobro odločanje potrebno čim več informacij — pravih seveda in pravočasnih. Torej kaj mi-

slimo o tem v LIP-u. Kaj mislijo o tem člani samoupravnih organov, kaj mislijo strokovni delavci. Mogoče je čas da se oglasijo prav tisti, ki so še na začetku letošnjega leta trdili, da je za uvajanje avtomatske obdelave podatkov v LIP-u Bled še pre zgodaj. Mislim, da bi se morali prav oni, kajti sedaj bodo svoje trditve veliko lažje utemeljevali ali pa — spodbili.

Blažič Henrik

Dve zlati medalji za LIP Bled

Ze predčasno sem objavil članek v »GLASILU« o poteku kongresnega gasilskega tekmovanja v Mariboru.

Dne 18. 7. 1976 je bila občinska gasilska proslava v Kamni gorici in tam sta bili podeljeni Gasilski enoti TOZD Rečica in GE TOZD Bohinj zlati odličji. Za prvo v A in drugo v B skupini.

Samo odličja nam ne bi predstavljala mnogo, če v tekmovalno pripravo ne bi bilo vloženo toliko dela in to izven rednega delovnega časa. Kaj pa nam odlikovanje pomeni. Še večji zanos in še več usposabljanja v gasilskih vrstah. Gasilec ni samo gasilec ampak predstavlja organizacija družbeno politični faktor v TOZD, kakor tudi v podjetju in navzven. Ko smo bili na slavnosti kongresni paradi v Novi Gorici je bil pogled na 6000 glavno uniformirano množico veliča-

Slavnostna tribuna v Novi Gorici

Ta odlikovanja pa nas ne smejo uspavati. Še z večjim poletom in voljo je treba dopolnjevati naše vrste, te pa vzgajati v taktike in strategije v slučaju potrebe po eni strani po drugi pa v zavedne državne skupnosti.

Ob koncu še enkrat iskrene čestitke vsem nastopajočim z željo, da bi se taki momenti večkrat ponovili.

Naš TOZD Podnart

Naj za začetek spregovorim nekaj besed o zgodovini našega obrata. Čeprav obrat Lancovo obstoji že pred vojno, za nas pomeni nov začetek leta 1961 z adaptacijo stare Cajhnove žage. Za takratno podjetje »Jelko« je bila to velika pridobitev. Montiran je bil nov polnojarmenik, prišli pa so tudi na nov način manipulacije s hlodovino. V naslednjih dveh letih je prišlo do združitve z LIP. Deževalo so obljube po novitetah, po spremembah proizvodnje, po modernizacijah. Obljubili so nam, da bo cel obrat zrastle v Podnartu. Tem obljubam se pač nihče ni mogel opreti, zato pač združiti ni nihče nasprotoval. V letu 1965 istočasno na Rečici in Podnartu pričeno z gradnjo nove žagalnice. Toda za Podnart lahko rečemo, da po desetih letih še danes ni gotova. Navadno se po prihodu novega direktorja v podjetje marsikaj spremeni. Tudi tu se je. Mnenje vrhovnega vodje je

tudi na Lancovem pričeli ponovno obratovati. Razmišljali so tudi o nekdanji dani obljubi, da naj bi se oba obrata Lancovo kot Podnart združila, ter s tem pripomogla k odpravljanju razdrobljenosti proizvodnje.

To je bilo nekaj besed o naši TOZD. Ne smemo pa pozabiti na našega Kalimera ob Savi, ki se mu godi največja krivica, to je obrat Lancovo. Ne bom dosti pretiraval, če primerjam Lancovo ter obrat Rečico, kot star furmanski voz in moderni Mercedes. Ta primerjava je nekoliko neumestna, vendar povsem upravičena. Razmere, v katerih živijo in delajo naši delavci, so bolj »kavbojske«, kot pa podobne sodobni predelavi lesa, ali pa vsaj spodobni predelavi lesa. Ni moj namen, da bi kogarkoli obtoževal, ni pa nam vseeno, ker smo prikrajšani za marsikaj, kar lahko nudi delavcu nova tovarna, oziroma obrat star petdeset let, ki tako rekoč živi iz dneva v

prekladamo zaboje na lege, pa spet na vozičke in nemalokrat se zgodi, da se nam vozički »zbojijo«, stiriijo ali preobrnejo. Dela nam nikoli ne zmanjka. Skladišče je na »zraku«, brez strehe ter sten in vrat. Res je, da smo imeli tudi streho, toda »posodili« smo jo v trgovino, ker so jo tam bolj potrebovali, kot pa mi.

Pokrivanje teh kupov zabojev ter oblog je zelo primitivno ter enostavno, z velikimi kosi rebraste pločevine. Po velikem deževju imaš veliko srečo, da pri pokrivanju ne prejmeš par litrov vode v čevlji.

V nekaj besedah naj bi bilo to vse o našem obratu. Vsi se

sprašujemo, koliko časa bo še tako. Kdaj nam bo uspelo skupno v Podnartu začeti z novo proizvodnjo in v takih pogojih, do katerih ima vsak delavec pravico. V nasprotnem primeru se lahko zgodi, da nas prehitijo inšpektor za delo in nam enostavno prepove nadaljevati proizvodnjo zaradi razmer, v katerih delamo.

Tudi ekonomika nam tudi še ni našla. Po vsej verjetnosti ni ekonomično voziti deske iz Podnarta na Lancovo, jih tu obdelovati, nato pa spet voziti nazaj v Podnart na vagon. V sodobnem gospodarstvu zahteva transport štiri-

rideset ali pa še več procentov vrednosti proizvoda, pri nas pa je kot kaže brezplačen!

Kje lahko iščemo vzroke te »izolacije«. Sami v obratu se verjetno ne branimo delati skupaj, v novih razmerah. Naše nezaupanje je veliko, kajti od obljub, pravijo, »še pes crkne«.

Upamo, da naše težave kdo razume, da nam bo pomagal, toda ne samo z besedami in na papirju, tudi z dejanji, kajti le tako bomo lahko prispevali našemu boljšemu jutri.

Max

Letošnji dopust v našem počitniškem domu

Meseci sonca, morje, gore... Vsak se bo odpravil na dopust tja, kjer se bo res odpočil, razbremenil skrbi in pa jasno tja, kjer bodo finančne možnosti to dopuščale.

Odločamo se za Split, Biograd, Medulin, Umag, nekaterim pa je všeč kar Slovensko Primorje.

V našem počitniškem domu v Seči, na hribu, od koder je nepregledani pregled daleč naokrog, se da dopust kar lepo preživeti; če k temu pripomoreta lepo vreme in pa jasno izvrstna družba, prehitro mine teden brezskrbnih dni.

Letos v domu lahko spet vidimo nove obraze — nove uslužbenke, ki nam pripravijo vsak dan tak, da lahko le še lenarimo; treba se je 3-krat na dan »spraviti« k mizi, pa smo preskrbljeni, potrebno se je še namočiti, pa je zadovoljstvo tu; prenašajo našo nervozo, pomagajo »krotiti« razigrane otroke, ob večerih pa pokramljati še o politiki, gospodarstvu in nazadnje o zabavah v sosednjem Portorožu.

V začetku julija je prevladovalo izvrstno vreme, zato je bilo vročine in sonca preveč. Lahko si se namakal v avtokampu, kjer je včasih voda vse prej kot čista, ali pa če je bil na voljo lastni prevoz, si kaj hitro prispel v naselje Bernardin, kjer kopalnice še ni povsem urejeno, je pa marsikdo s prostorom zadovoljen. Mnogi odhajajo tudi v Savudrijo, v Kanegro, takrat si vzamejo hrano za ves dan (namesto tople) — tam šele lahko zrejo v čisto, neumazano vodo.

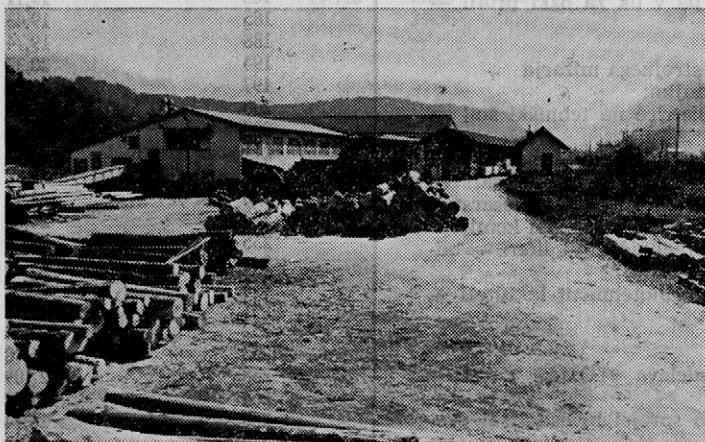
Po ocenah mnogih dopustnikov je hrana v domu zadovoljiva, mogoče za nekatera preobilna; problem je le, kadar imaš s seboj najmlajše, ki jim mleko najbolj ustreza — mogoče je kdo v tem primeru naletel v kuhinji na slabo voljo kuharic (najbrž upravičeno, saj niso dolžne skrbeti še za to).

Tudi stanovanjski prostori, ki recimo ustrezajo poprečni oceni, le še niso urejeni: okna še niso povsod zavarovana pred tako nadležnimi in nasilnimi komarji; ali pa da so vrata ob letošnjem polaganju toplega poda v sobe naenkrat prevelika in jih z muko odpirajo, pri tem povzro-

čaš še nezaželene »štíme« (kar se zlasti šliši ponoči), potem pa otroci ne spijo, pa ženske se hudujejo. Verjetno bo moral kakšen mizar na ogled in vrata poskoblati.

Mogoče je še kakšna majcena pomanjkljivost, ki pa jo ob počitniški lenobi in komodnosti lahko prezreš. Lahko se obregne mo še ob cene, ki so za dopustnika — Lipovca (ki preživi 3 dni v domu) malce previsoke; pa tudi to človek prenese, samo da je voda topla, sonce vroče in pa prijetna družba, kar pripomore do sprostitve, z eno besedo do pozabe na vsakdanjost.

Fr-

Zaga s hlodiščem v Podnartu

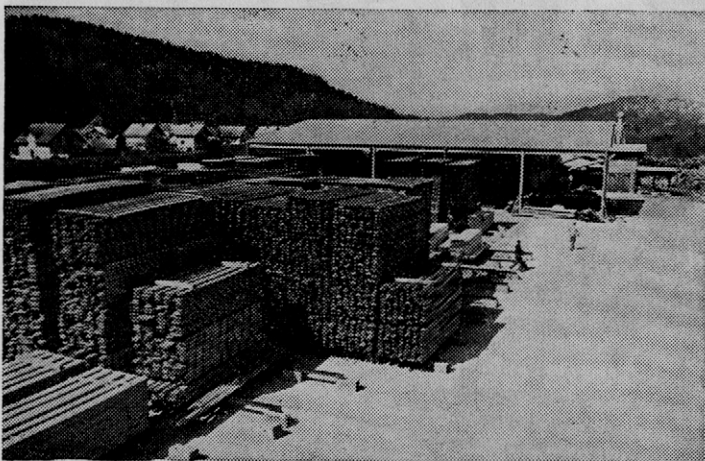
bilo, da je LIP perspektivno podjetje, ter predlagal gradnjo nove tovarne vrat na Rečici ter adaptacijo v Bohinju. Oba manjša obrata, kot sta Lancovo in Mojstrana, pa sta bila po njegovem mišljenju zastarela in neekonomična, razdrobljenost podjetja pa negativno vpliva na njegov razvoj. Predlagal je, naj se ta dva obrata postopoma ukine. To njegovo mišljenje se je pokazalo za zelo napačno, kajti ljudem je vliil nezaupanje v celotno podjetje. Razočarani so bili nad obljubami ob združitvi o boljšem in modernejšem. Še večje razočaranje pa so doživeli, ko so žago v Podnartu in delno tudi na Lancovem zaprli. Delavci, ki so bili prej tu zaposleni, pa so bili premeščeni na Rečico. Nekaj starejših delavcev je takrat zapustilo naše podjetje.

Prišel je nov direktor in z njim novi upi o boljšem. Stanje se je res nekoliko izboljšalo. Kajti v krajevni skupnosti Podnart pač žagarski obrat mora obstajati in delati, ker je v okolici veliko gozdov, ni pa nobene žage. Po drugi strani pa vložiti v nek žagarski obrat ogromno denarja, potem pa ga enostavno zapreti, to se sliši popolnoma nelogično, še manj pa ekonomično. To mišljenje je prevladalo tudi v višjih forumih, zato so v Podnartu ter

dan, ter deležen le toliko popravil, da se ne podere.

Kot sem že omenil, je to star obrat, delno lesen, kar pa je zidanega, pa je zgrajeno na mostovih in kanalih. Cel obrat sestavljajo zaboja, obrat s cepilko in skobeljnim strojem, ter delavnica s polnojarmenikom. Na koncu je tu še skladišče, ki pa predstavlja le odprt prostor s kotalnimi progami. V leseni zaboja, ki pa je lahko vse prej kot pa delavnica, so trije čelilniki in formatna krožna žaga. Od sesovalnih naprav ni, prav tako ni ogrevanja, torej poleti vročina in prah, pozimi pa mraz in prah. Poleg še slabe razsvetljave je to vse, kar manjka v zaboja. V delavnici s cepilko je stvar nekoliko boljša, ker so odsesovalne naprave, toda prahu, mraza in vročine tudi ne manjka. Pri polnojarmeniku pa je poleg treh prijateljev boleznih še prepih, ki prav dobro »prezrača« delavce.

Še nekaj o skladišču. Tu nimamo težav z onesnaževanjem zraka, kot ga imajo npr. na Rečici, kajti viličarja nadomešča človek. Tak transport ima pač veliko prednosti: se ne pokvari ter ne porabi ne olja in ne nafte. Sam transport je podoben, kot so ga imeli v rudnikih pred sedemdesetimi leti. Z vozičkov

Del skladišča žaganega lesa s sortirno lopo v Podnartu

Krajevni praznik na Bledu

V tednu od 16. 7. — 26. 7. je bil kot vsako leto praznik Bleda in okolice. Ta praznik je spomin na NOB, na 17. julij 1941. Tedaj so mnogi blejski prebivalci sodelovali v trsilni akciji 1941 leta.

Sovražniki — gestapovci so imeli svoj center na Gorenjskem, prav na Bledu. Mladji so se izkazali oziroma so pokazali odkrit odpor proti sovražnikom, ko so izvršili to akcijo.

V petek, 16. julija 1976 je potekala slavnostna seja skupščine krajevne skupnosti in krajevno družbenopolitičnih organizacij v hotelu Jelovica — na Bledu. Še istega dne, ob polšestih zvečer pa sta na otoku v cerkvi nastopala s svojim koncertom Zlata Ognjanovič in Jože Pikelj.

V sredo — zvečer pred Praznikom vstaje slovenskega naroda pa je zaradi slabega vremena odpadla točka — tradicionalen ognjemet z blejskega gradu.

V soboto zvečer t. j. 24. 7. so vendarle blejski turistični organizatorji pripravili razsvetljavo z gradu. Tokrat ni deževalo, ljudi je bilo dosti po ulicah. Razsvetljava z raketami je bila veliko lepša kot lani, barvno bolj pestra; posebno za tuje turiste je bila takšna vrsta prireditve še posebna privlačnost.

Večer je bil zelo temen, oblačno je bilo; za to so na temnem nebu učinkovale iskricice še bolj romantično. Zanimivo pa so pripravili tudi razsvetljavo z lučkami iz jajčnih lupinic — na vodi.

Vsako leto imamo priložnost za Praznik oziroma Dan vstaje videti ognjemet, vendar je to vedno znova enkratno doživetje.

Naš Bled slovi še vedno že vrsto let za turistično središče, središče sredi gorskega sveta na Gorenjskem. Zato se tudi trudijo, da bi ta kraj obdržal svoj sloves.

V zadnjem času se organi samoupravne in krajevne skupnosti na Bledu trudijo v veliki meri, da bi dosegli uspehe po svojih načrtanih planih.

V preteklem letu se je krajevna skupnost zavzemala za reševanje problemov, kar zadeva komunalnih in stanovanjskih vprašanj.

Največjo skrb pa je treba psvetiti razvoju turizma. Z izgradnjo novega Park hotela si veliko obetajo blejski turistični delavci,

saj se odprejo s tem nove možnosti za poslovne turistične uspehe.

Bled je praznoval tudi letošnje poletje. Upamo, da se bomo drugo leto spet srečali in iskreno čestitali vsem za krajevni praznik.

Jana Beravs

Stanje zaposlenih

ZA MESEC JULIJ 1976

TOZD »Tomaž Godec« Boh. Bistrica 409 delavcev, 10 vajencev.

TOZD Rečica 268 delavcev, 5 vajencev.

TOZD Mojstrana 50 delavcev, 1 vajenec.

TOZD Podnart 64 delavcev.

TOZD Trgovina 12 delavcev.

DSSS 75 delavcev.

Skupaj 878 delavcev in 16 vajencev.

Rodili so se:

Preželj Metki — sin

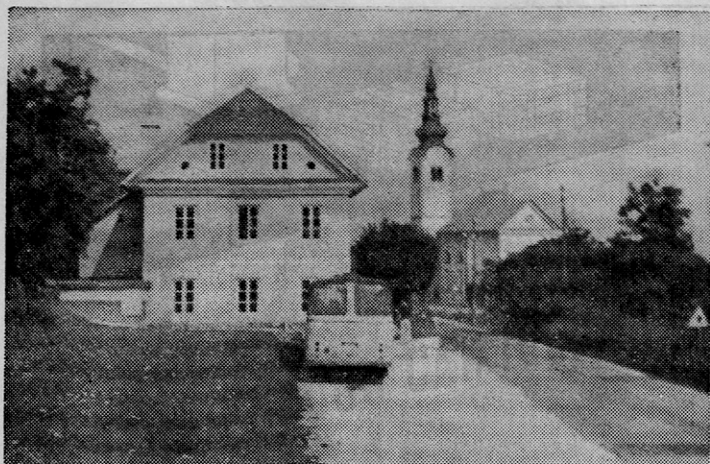
Trojar Srečku — sin

Pfeifer Antonu — sin

Stare rSečku — hčerka

Dopisujte
v Glasilo

Gorje — v ospredju stara šola, predelana v otroško ustanovo

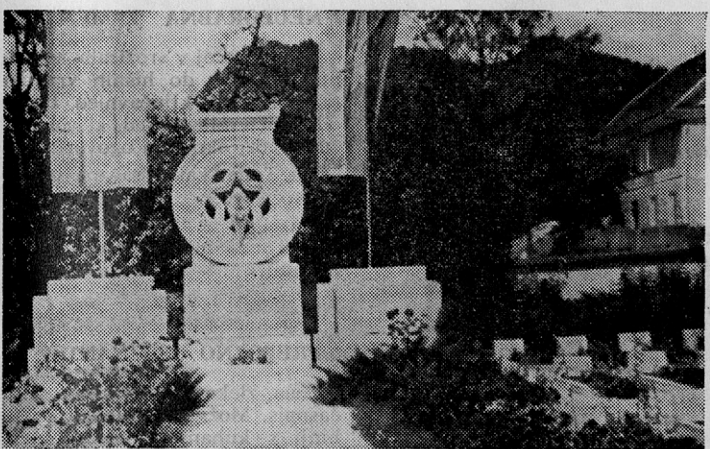
Krajevni praznik Gorij

Krajevna skupnost Gorij vključuje deset vasi z 2800 prebivalci. Gorje ležijo pod mogočno poključno planoto, na severozahodni strani pa je mogočen masiv Mežaklje. Oba mogočna pogorja sta dajala varno zavetje borcem za svobodo med NOB. Iz gorjanskega območja je bilo kar sedemnajst prvoborcev od katerih je živih še pet. Ker so bile gorjanske vasi izrazito partizanske, je bilo sorazmerno veliko žrtev. Kar stodevintpetdeset, tu so všteti borci in pa vse žrtve fašističnega nasilja. Že 26. avgusta 1941 leta so partizani likvidirali petokolonaša v Spodnjih Gorjah in 28. avgusta istega leta, so Nemci, kot povračilo, ustrelili v Spodnjih Gorjah, pod hribočkom

Revovco, pet talcev in sicer: Franca Sokliča iz Krnice, Jožeta Pikona iz Blejske Dobreve, Janeza Zupana iz Nomnja, Jožeta Repeta in Karlota Repeta iz Spodnjih Gorij.

Boleče rane vojnih grozot so se zacelile, toda pozabiti se ne more nikoli. Razmah in napredek povojnih Gorij je očiten. Nezaposlenosti skoraj da ni, ljudje si gradijo nove hiše, povsod imajo televizijo, avtomobile, zaslužek pa mnogim nudi lesno-industrijsko podjetje Bled, železarna Jesenice, Elan v Begunjah, Veriga Lesce in pa blejski turizem, skratka — standard je na višku. Da bi le živeli v miru in slogi, kajti vojna je največje zlo.

Jože Ambrožič

Centralni spomenik žrtvam NOB v Zg. Gorjah

Bojujmo se proti raku ...

Bolje, da obiščete zdravnika danes kot jutri

Rak v nožnici in na zunanjem spolovilu se pri ženskah razmerno redko pojavlja. Najdemo ga v 6 do 7 odstotkih vsega raka na ženskih rodilih in spolovilih. Kljub redkosti raka na teh organih moramo biti vendarle pozorni, da ga, če se ta pojavi, čimprej odkrijemo. Nožničnega raka ni lahko odkriti, saj raste zahrbtno v nožnici, skrit našim očem, ženski pa na začetku ne dela nobenih težav. Raka na zunanjem spolovilu pa vidimo lahko že od samega začetka, tako kot raka na koži, in ga torej lahko zgodaj odkrijemo.

Raka nožnice najdemo navadno med 40 in 65 letom starosti. Nastane pri ženskah, ki so imele že prej kakšne spremembe v nožnici: odrgnine po pesarjih, brazgotine po porodih ter razjede zaradi različnih vnetij (npr. pri spolnih boleznih, tuberkulozi ali drugih pogostih vnetjih nož-

nične sluznice). Ženska, ki se ji razvija rak v nožnici, lahko kmalu opazi močnejše belo perilo. Kasneje opazi na perilu krvave srage ali šibkejšo krvavitve, podobne vodi izpranega mesa, neredko pa se krvavitvam pridruži še občutek tujka v nožnici. Krvavitve so seveda neredne, brez zveze z mesečnim perilom in zlasti pogostne pri spolnem občevanju. Sprva majhna zatrdlina v nožnici navadno hitro razpade v razjedo; rakava rašča pa prodira v okolišno tkivo in organe — v črevo, mehur in tudi zunaj male medenice. Zasevki se najraje najprej zasejejo v bezgavke v dimljah in drugod v medenici.

Raka v nožnici zdravimo navadno tako, da vstavimo v nožnico radij, če pa prodre rak že v okolje, obsevamo obolelo mesto od zunaj z žarki radioaktivnega kobalta.

Včasih nam pomaga pri zdravljenju tudi nož, vendar dajemo radioterapiji prednost. Če rak še ni posebno razvit, je možno do-

končno ozdravljenje. Vzrok slabih uspehov je predvsem to, da ženske prihajajo na zdravljenje pozno, dostikrat šele tedaj, ko je rak že zajel zadnje črevo in mehur.

Rak na zunanjem spolovilu se pojavi sprva kot zatrdlina, bradavica ali razjeda, ki ne boli, temveč povzroča morda le nenehne neprijetne občutke: srbi, peče in solzi. Nezdruženja novotvorba se kasneje razbohoti, hkrati pa se širi v sosednje in globlje ležeče organe: nožnico, v mehur in danko ter v bezgavke v dimljah.

Raka na zunanjem spolovilu najdemo najpogosteje pri ženskah od 60 let starosti navzgor, redkeje pri mlajših. Razvije se rad pri ženskah, ki so higiensko zanemarjene. Opazimo, da se razvije najraje iz že poprej spreminjene kože ali sluznice: na razjedah po vnetjih ali brazgotinah po poškodbah ter na starostno spreminjanje kože in sluznici.

Rak na zunanjem spolovilu zdravimo kirurško ali pa radiološko. Operacijam dajemo prednost. Lahko ozdravljiv začetni rak na zunanjem spolovilu se zanemarjen sprevrže v hudo oziroma neozdravljivo bolezen.

Za raka nožnice in zunanjega spolovila lahko trdimo, da ga pripelje do neozdravljivega stanja nepazljivosti bolnic in zanemarjanje opozorilnih znamenj, kot so: iztok, neredne krvavitve, srbenje, pekoče bolečine in pa seveda opuščanje rednih vsakoletnih zdravniških pregledov, ki so za zgodnje odkrivanje raka na ženskih spolovilih in rodilih perpotrebni že kar od 25 leta starosti dalje.

Če smo že sami malomarni v opazovanju lastnih bolezenskih sprememb, prepustimo to skrb vsaj zdravniku.

V Sloveniji zabeležimo na leto okoli 25 novih primerov teh dveh rakavih obolenj. Zal pa je več kot polovica od teh že toliko razširjenih, da je uspešnost zdravljenja dvomljiva. Številka sicer res ni velika, glede na možne hude posledice pa naj se ob tem zamisli vsaka Slovenka: Bolje, da obiščem zdravnika danes kot jutri, da ne bo prepozno.

dr. Andrej Kocijan

PLJUČNI RAK

Obolevanje za pljučnim rakom je v zadnjih desetletjih močno naraslo. Naj navedem le nekaj statističnih podatkov. Pred 50 leti je bil pljučni rak prava redkost. Kratek podatek iz ZDA: leta 1930 je umrlo v tej deželi za pljučnim rakom 2837, leta 1950, torej 20 let pozneje pa že 18.313 ljudi. Te številke nam povedo, da je smrtnost zaradi tega obolenja narasla v 20 letih za 500 odstotkov. V Sloveniji je leta 1966 zbolelo za pljučnim rakom 410 ljudi, to je 11% od vseh obolenih za rakom. Od tega je bilo 17% žensk, to je slaba šestina. Za nobeno drugo vrsto raka ni obolevanje tako naraslo kot prav za pljučnim rakom. Očitno je, da za pljučnim rakom mnogo pogosteje obolevajo moški kot pa ženske. Po statistikah je razmerje med spoloma 7:1 v korist žensk.

Kje so vzroki tako naglega naraščanja te bolezni? Vse statistike dolžijo za ta porast vse večje število kadilcev cigaret. Pri izgorevanju le-teh namreč nastajajo snovi, kot sta bencpiren in bencantracen, ki pri laboratorijskih poskusih povzročijo raka na poskusnih živalih. Pri posameznem kadilcu ni mogoče napovedati, ali bo sploh in kdaj bo obolel za pljučnim rakom. Raziskovalci pa so si edini v tem: čim dalj traja kajenje in čim večja je dnevna količina pokajenih cigaret, tem večja je možnost obolenja za pljučnim rakom.

Pregledi kadilcev so pokazali, da imajo ti na sluznicah dihalnih organov spremembe, ki jih pri nekadilcih ni. Te spremembe štejemo za predrakave, to se pravi, da se iz njih lahko razvije rak. Po mnenju strokovnjakov kaj-

nje cigar in pipe ni tako nevarno, ker taki kadilci ne vdihavajo tako globoko dima kot kadilci cigaret. Napotek je tak: tudi dolgoletni kadilec zmanjša možnost, da bi zbolel za pljučnim rakom, če preneha kaditi. Najbolje pa je, da sploh ne začnemo kaditi, kajti kajenje pospešuje nastanek pljučnega raka, kakor tudi drugih obolenj, predvsem obolenj srca in ožilja!

Povzročitelje pljučnega raka iščemo tudi drugod. Vemo, da je obolevanje dva — do štirikrat pogostejše v mestih kot na deželi. To pripisujemo zraku v mestih, ki ga onesnažuje industrija in velik promet. rPred nekaj desetletji so mislili, da je tuberkuloza marsikdaj predhodnik pljučnega raka. Toda čas je pokazal, da upadanje tuberkuloze ne gre v korak z naraščanjem pljučnega raka. Ne moremo reči, da so nepomembna razna kronična, t. j. dolgotrajna vnetja v samih pljučih in sapnikovih vejah ter vejicah. Ta obolenja stalno dražijo sluznico, ki je tako bolj dovzetna za razvoj raka.

Pljučnega raka se da hitro spoznati ali pa tudi zelo težko. Zelim si, da bi ga spoznali čimprej. V zgodnjem stanju so znamenja neznatna. Najpomembnejše znamenje je kašelj. Ta se pojavlja tudi pri drugih kroničnih obolenjih pljuč in sapnikov vej npr. pri bronhitisu. Znan je dolgoletni kašelj kadilcev, zlasti jutranjih. V tem primeru nam postane sumljiva vrsta kašlja. Če se ta spremeni, bodimo pozorni. Če opazimo krvav izmeček je to resno opozorilo, da moramo k zdravniku, čeprav krvavkast izpljunek lahko povzročajo tudi druga obolenja. Drugo pomembno znamenje je težko dihanje, ki se pojavlja tudi, če bolnik miruje, ter je žvižgajoče in ostro. Pomembno znamenje je tudi bolečina v prsih, ki je podobna zbadanju in se pri kašljanju poveča. Neredko se pridruži pljučnemu raku pljučnica. Vsa znamenja, kot so n. pr. temperatura, znojenje spremembe v krvi, govori v prid vnetju. Rentgenski pregled po preboleli pljučnici pa nam odkrije rakovo obolenje. Ne trdimo, da je vsaka pljučnica po-

sledica ali znanilec raka. Se zdaleč ne! Vendar ni nikdar odveč temeljit pregled po prestani pljučnici. Vidimo, da znamenja začetnega pljučnega raka niso zelo značilna. Zato naj nas nekaj tednov trajajoči kašelj opozori, da gremo k zdravniku. Najpametnejše je, da si damo po 45 letu starosti vsaj vsako leto enkrat pregledati pljuča.

Moderna medicina ima na voljo že dokaj zanesljive metode, da lahko ugotovi to bolezen. Najpreprostejši je rentgenski pregled in slikanje pljuč. Na sliki vidimo dostikrat zasenčenje, ki ga povzroča tumor, ko bolnik nima še nobenih težav. Če nam rentgenska slika zbudi sum, da gre za rakovo obolenje, izberemo še druge diagnostične postopke. Najvažnejša je bronho-skopija. Pri tej preiskavi s posebno napravo pogledamo v sapnico (bronchus) in njene bližnje veje. Tako neposredno vidimo tumor in ga tudi košček odrežemo za mikroskopski pregled. Rezultat pregleda irzezanega tkiva pod mikroskopom je zelo zanesljiv. Večkrat pa leži tumor globoko v pljučih in ga z omenjeno napravo ne moremo videti. V tem primeru nam pogosto pomaga bronhografija, sapnico in njene veje napolnimo z kontrastnim sredstvom, da postanejo pri rentgenskem slikanju vidne. Tako lahko vidimo mesto, kjer rakovo tkivo zapira sapnico. Zelo nam pomaga tudi pregled celic v izpljunku ali v brisu sluznice, ki ga napravimo pri bronhoskopiji. S površine tumorja se namreč luščijo rakave celice, ki jih pod mikroskopom lahko spoznamo.

Pljučnega raka najbolj zanesljivo pozdravimo z operacijo. Zal, često to ni mogoče, ker pride bolnik prepozno na zdravljenje ali pa nam druge okoliščine ali obolenja preprečijo, da bi bolnika operirali. Drug način zdravljenja pa je obsevanje z rentgenskimi ali gama žarki, s katerim dosežemo mnogokrat zadovoljivo izboljšanje, včasih pa tudi dokončno ozdravljenje.

dr. Zdenka Podgornik-Runovec
— specialist radioterapevt

V slovo Stanku Medja

Nenadoma nas je presunila vest, da ga ni več med nami, saj nam je bil dober, zvest in marljiv tovariš pri delu. Pri ljubljen je bil, saj se ni izmikal nobenemu delu in priskočil na pomoč ob vsaki potrebi. Pogrešali ga bomo pri delu in družbi, saj bom težko našli sodelavca, ki bi mu bil podoben.

Se kot deček je prišel k nam na delo poln elana in mladostnega navdušenja. V tem času so ga vzljubili vsi sodelavci, posebno pa še v oddelku ISO-SPAN. Pri odhodu na odsluženje vojaškega roka si je želel, da bi se povrnili spet med sodelavce, kar se mu je tudi izpolnilo.

Toda njegovo veselje in delo med nami je bilo kratkotrajno. Zelo nas je potrla vest, ko smo izvedeli, da ga ne bo več med nas, saj smo živeli vsi delavci kot ena družina.

Hudo nam je ob tem preranem slovesu, saj je nekaj letno delo med nami ustvarilo trdne vezi, ki so se tako nenadoma in nepričakovano pretrgale.

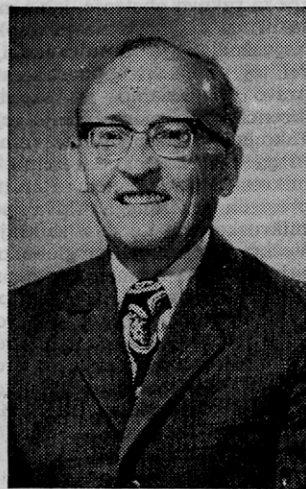
Obdržali ga bomo v trajnem spominu kot dobrega sodelavca, kar občutimo vsi, pa naj bo to sodelavci, prijatelji in domači.

Odšla sta v zasluženi pokoj

Ponovno smo se poslovili od dveh dolgoletnih sodelavcev, ki sta odšla v pokoj.

Tov. Ravnik Franc se je zaposlil v našem podjetju že februarja meseca 1947. Sprva je bil zaposlen na krlišču, nato pri industrijski milici, na skladišču žaganega lesa in nazadnje je delal na delovnem mestu sušilničarja. Skoraj 30 let dela v našem kolektivu, skoraj 30 let delavnih naprezanj in delovnih uspehov. Vsi dobro vemo, da delovni pogoji niso bili taki, kot so danes, predvsem takoj v povojnem obdobju, vendar je z veseljem, voljo in odgovornostjo opravljal svoje delo. Dobro smo se razumeli, zato mu želimo ob odhodu vse najboljše, predvsem pa veliko zdravja in osebne sreče.

Ravnik Franc

Selan Leopold

Tov. Selan Leopold je prišel v vrste našega kolektiva meseca decembra 1950 in se takoj zaposlil na delovnem mestu kurjača v strojnici, ker je bil zaposlen vse do svoje upokojitve. Zaradi nenadne bolezni je svoje dolgoletno in odgovorno delo moral prekiniti, kar mu, kot vsi dobro vemo ni bilo lahko storiti, saj je z namizjem živel in ustvarjal. Bili smo si dobri prijatelji in sodelavci.

Delo kurjača je odgovorno in z ozirom na delavni red zelo težko. Vemo, da to delovno mesto zahteva prisotnost ne samo ob delovnih dnevih, pač pa tudi delo ob dela prostih dnevih, ob prostih sobotah, nedeljah in praznikih. Kdo bi preštel vse te dneve, pa tudi ure prebite na delu v nočnem času. Tov. Selan je to delo opravljal vse do danes in bi ga še, če mu bolezni ne bi preprečila.

Tudi njemu želimo ob odhodu vse najboljše, seveda na prvem mestu zdravja in pa veliko osebne sreče v bodočem življenju.

Veseli bomo, če bomo oba lahko vedno srečevali na vsakoletnih srečanjih upokojujencev, borcev, aktivistov in internirancev, veseli bomo tudi drugih srečanj z njima.

Pa krivda tukaj ni na meni,
dobro voljo sem imel,
na pobudo prejšnjega urednika
hitro nekaj sem načel.

Bilo to je v decembru,
ko zakolovratil sem v vinski
obrat,
tukaj bili so delavci
in začel so me zaničevati.

Zakaj oglašam se v Glaslu,
ker nisem produktiven več,
zakaj oglašam se v Glasilu,
da zame tukaj ni mesta več.

Res mirno sem jih jaz poslušal
in marsikatero pripombo dal
ker tud podjetje moje drago
mi je dosti kruha dal.

Košnja v hribih

Dosti bilo je že sonca,
in mnogo vročih dni,
zdaj ko košnja je po hribih
dež te vsaki dan podi.

Pa ne smemo godrnjati
in misliti na prejšnje vroče dni,
saj dež življenjsko je bil
potraben
ker po njivah pridelk slabi.

Suše dosti bilo je po svetu,
tako da draginja nam sledi
in tudi po svetu so še kraji,
ki lakota jim ne fali.

Res zašel sem že predaleč
in vrnem h košnji se nazaj,
saj sonce vroče bo še sijalo
in seno se suh bo
pod streho dal.

Včasih bilo je veselje
ko je košnja v hribih bla,
dosti petja in še vriska
in v vsakem hlev je saj
po ena kravca več bila.

Ali danes je drugače,
le malo koscev v hribih je,
zato je pa draginja taka,
ker trava kar naprej rase.

Možic

Možic res gora nisi ti visoka,
kakor je že sosed tvoj,
tud pri tebi srečno se počutim,
ker nudiš mi užitek svoj.

Razgleda res ima le malo
al cvetja pa dovolj,
al gora slabo si spoštovana,
ker sovražnik te je nudil
le za bojni grom.

Utrdb na tebi je veliko
da tekla tukaj bi nedolžna kri,
al želja se mu ni spolnila,
moral mirno je odražjati.

Ko narod slovenski se je dvignil
in odšel je v goro,
pravice svoje je zahteval,
meje tukaj več ne bo.

Malo kateremu je poznana ta
gora,
ali na njej je polno utrdb, ki
jih
je gradila Italija proti nam.

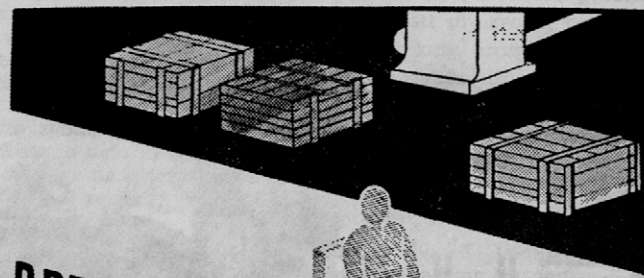
Sava

Oj Sava, reka ti domača
ki izviraš izpod skalnatih pečin,
po skalovju se prelivaš
in padaš v globok tolmun.
Tu nudiš ti lepoto svojo,
to je tvoj prekrasni slap,
tud daljni tujec
pride rad te obiskat.

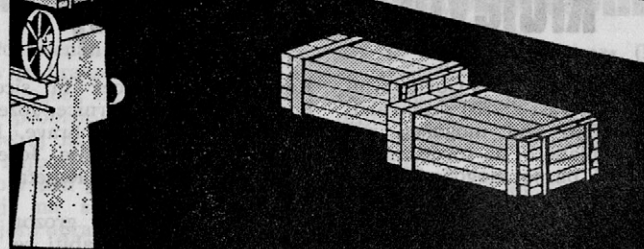
Po skromni strugi ti hitiš naprej
in zlivaš se v jezero naše,
tu lepote nudiš svoje,
da človek bi te občudoval.
Al od jezera se poslavljajš
in hitiš naprej v daljni kraj,
struga tvoja je še skromna,
svinjarije v strugi tvoji je
dovolj.

Oj zbogom tebi draga Sava,
kako čista tečeš še naprej,
obraz tvoj se bo spremenil,
čeravno pod Triglavom je tvoj
rojstni dom.

TONCL

PREHODI NAJ BODO PROSTI IN
ČISTI!

Humor

Tajnica je v zapisniku naredila večje število napak. Zamenjala je soglasnike.

»Tov. Goflač (prav: Roflač) je posedal (povedal) na široko, rajniku (tajniku) predal besedo in le-ta je zaključil ob 14.05 sesranek (sestarek).

Jaka je imel navado jecljati. Nekoč sta šla s prijateljem po čisti, Jaka zagleda v zraku ja-streba.

»Glej! J... j..... je že mi-mol!«

Janez: »Posodi mi 1,00 din.«
Tone: »Zakaj pa rabiš?«
Janez: »Da bom vrnil Štefanu.«
Tone: »Saj boš na istem.«

Janez: »Ne, bolje dvakrat kot nobenkrat.«

NEUPORABNA ZAMENJAVA

Tone, precej v »ročicah« se pri-maje domov do hišnih vrat in tišči cigaro v ključavnico, da bi odklenil vrata. Sosed, ki ga opa-zuje skozi okno, ga ogovori:

»Ja Tone, kako boš pa odkle-nil s cigaro.«

»Ja, kaj ne poveš Miha?« se čudj Tone, »ali sem potem ključ pokadil?«

PREPOZNO SPOZNAVJE!

Zena, zlekknjena na kavču, čita časopis. Mož, ki se ubada v ku-hinji s kuhanjem kosila naen-krat zakriči:

»Uh, ali sem se opekell!«

Zena se hitro oglasi in ga ka-
ra:

»Ja, pa bi s cunjo prijell!«

Mož pa ji še hitreje pojasni:

»Saj le zato, ker sem tebe vzell.«

(NE) uspešen izlet mladinskega aktiva TOZD »Tomaž Godec« Boh. bistrica

Dne 18. 7. 1976 se nam je konč. no posrečilo organizirati že dolgo časa planirani izlet. Naša pot je bila: Boh. Bistrica — Postojna — Divača — Lipica. Za izlet smo poskrbeli svoj avtobus, da bi omogočili udeležbo čimvečjemu številu naših članov.

Izlet smo pričeli v Boh. Bistrici in v zelo kratkem času dospeli v Postojno. Po krajšem postanku smo se namenili v Divačo, kjer smo si ogledali slikovite Škocjanske jame. Čas je hitro minil in morali smo nadaljevati pot proti Lipici. Tukaj smo najprej kosili, nato pa smo obiskali znano kobilarno v Lipici.

Na povratku smo se ustavili na Črnicu, od koder smo se zadovoljni vrnili domov, polni lepih vtisov.

Vendar pa moram omeniti zelo slab odziv mladincev, saj se je izleta udeležilo le 16 mladincev in 3 starejši člani, medtem ko bi se jih bilo lahko udeležilo vsaj 35, kolikor jih je bilo prvotno tudi prijavljenih.

Slaba udeležba nas je pripeljala do tega, da smo plačali visoko ceno za avtobus, neresnijsamezniki, ki se izleta niso udeležili pa so pustili senco na sicer uspešnem izletu. ...

Arh Jaka

Francetovo potovanje v gore

Zdaj ko pri nas je še poletje in vse hiti na oddih, eni k morju, drugi v gore, kakor pač si vsak želi.

Tud France se je odločil, da mirno bi sobotno noč

prespal,

zato za Strme se je odločil, da zarjo jutranjo bi tu

občudoval.

Tako prišel je v družbi do mest, ki naj bo njegov nočnojstni dom, ker tukaj lahko bo počival in smrčal kar zastoj.

Res malo oziral se je po naravi, al srce mu oživele ni, najrajši bil bi se obrnil, ker v samotni za njega življenja ni.

Pa bila še deževna je nedelja in pusto je že vse, on pa le na uro gleda in sprašuje fantje kdaj gremo.

Ne vprašaj se kdoje to, saj kdor je

pri LIP-u zaposlen ga vsak

pozna.

O že spet

Nisem jaz odšel k vojakom in tud v grob me niso dal al kar na tihem sem utihnil in v Glasilo nič več dal.